

Sygnatura akt II Cz 542/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2016r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Terpiłowska

Sędziowie SO Alicja Chrzan

SO Barbara Nowicka

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2016r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku G. S. i S. S.

przy udziale(...)

o stwierdzenie zasiedzenia

na skutek zażalenia wnioskodawców na postanowienie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 8 kwietnia 2016r., sygn. akt VIII Ns 673/13, pkt IV i V.

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt. IV i zasądzić od uczestnika postępowania (...) na rzecz wnioskodawców solidarnych G. S. i S. S. kwotę 1.000 zł kosztów postępowania i zarządzić zwrot wnioskodawcom ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwoty 50 zł oraz w pkt V i obniżyć kwotę, którą zobowiązani są uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu wnioskodawcy z kwoty 2.160,20 zł do kwoty 435,26 zł i nakazać uczestnikowi postępowania uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwotę 1.775 zł tytułem dalszych kosztów sądowych;

II. oddalić zażalenie w pozostałej części;

III. znieść wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2016r. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu w pkt IV ustalił, iż wnioskodawcy i uczestnik postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie i w pkt V nakazał wnioskodawcom uiścić solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwotę 2.160,26 zł tytułem poniesionych w sprawie wydatków. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd pierwszej instancji wskazał, iż o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. mając na uwadze zgłoszone w toku postępowania roszczenia zasiedzenia i ustanowienia drogi koniecznej) nadto deklaratywny charakter rozstrzygnięcia w przedmiocie zasiedzenia nieruchomości. Sąd pierwszej instancji uznał, iż rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku na tle ustalonego stanu faktycznego leżało w interesie tak wnioskodawców jak i uczestnika postępowania, którzy w równym stopniu byli zainteresowani ustaleniem stanu prawnego nieruchomości. O nieuiszczonych wydatkach tymczasowo pokrytych ze Skarbu Państwa Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Zażalenie na postanowienie złożyli wnioskodawcy zaskarżając postanowienie w części odnoszącej się do kosztów postępowania tj. pkt IV i V. Zaskarżonemu postanowieniu wnioskodawcy zarzucili:

1. naruszenie przepisu art. 520 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej (będącej jedynie kwestią cząstkową rozstrzygana przez sąd w sprawie o zasiedzenie), zarówno wnioskodawcy jak i uczestnik postępowania są w równym stopniu zainteresowani wynikiem sprawy (tj. ustalenie stanu prawnego nieruchomości) a co za tym idzie każda ze stron winna ponieść koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie, podczas gdy:

- zarówno w sprawie o zasiedzenie, jak i w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej występuje sprzeczność interesów pomiędzy zainteresowanymi uzasadniająca zastosowanie przepisu art. 520 § 2 i 3 k.p.c. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania;

- rozstrzygnięcie w zakresie ustanowienia służebności drogi koniecznej jest jedynie kwestią cząstkową rozstrzyganą przez sąd w sprawie o zasiedzenie;

- Sąd pierwszej instancji w ogóle nie wyjaśnił przyczyn, które legły u podstaw zastosowania w rozpoznawanej sprawie ogólnej reguły zgodnie, z którą każdy z uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie

2. naruszenie przepisu art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie podczas gdy w rozpoznawanej sprawie uznać należy, iż interesy uczestników postępowania są sprzeczne, a wnioskodawcy są „stroną wygrywającą”, a co za tym idzie obowiązek poniesienia kosztów postępowania, w tym kosztów wyłożonych w toku postępowania przez wnioskodawców, jak też koszty zastępstwa prawnego winien być nałożony wyłącznie na uczestnika postępowania jako „stronę przegrywającą”.

Mając powyższe na uwadze wnioskodawcy wnieśli o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie pkt IV poprzez obciążenie uczestnika postępowania w całości kosztami postępowania związanymi z udziałem stron w sprawie, tym samym zobowiązanie uczestnika postępowania do zwrotu na rzecz wnioskodawców poniesionych przez nich kosztów postępowania związanych z udziałem wnioskodawców w sprawie łącznie kwocie 6.750 zł, na które składają się:

- koszty opłaty sądowej od wniosku o stwierdzenie nabycia prawa własności przez zasiedzenie w wysokości 2.000 zł;

- koszty zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w wysokości 1.500 zł;

- koszty zaliczki na poczet wydatków związanych z przeprowadzeniem oględzin działki (...) w kwocie 50 zł;

- koszty zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 2.000 zł;

- koszty zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji ustalone na kwotę 1.200 zł w oparciu o § 6 pkt. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych;

2. zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie pkt V poprzez ustalenie, że całkowite koszty postępowania, które nie zostały pokryte z zaliczek stron ponosi uczestnik postępowania, a tym samym zobowiązanie uczestnika postępowania do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu także tych kosztów, które na mocy pkt V zaskarżonego postanowienia obciążają wnioskodawców, tj. dodatkowo kwota 2.160,26 zł

3. zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu w części.

Niezasadnie Sąd pierwszej instancji oparł orzeczenie o kosztach postępowania na treści art. 520 § 1 k.p.c. Przepisy o postępowaniu nieprocesowym odrębnie regulują zasady orzekania o kosztach tego postępowania – co do zasady nie ma podstaw do zastosowania zasad przewidujących udział w ponoszeniu kosztów procesu stosownie do jego wyniku. Jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (art. 520 § 2 k.p.c.). Jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika (art. 520 § 3 k.p.c.).

W sprawie uczestnik postępowania wnosił o oddalenie wniosku o zasiedzenie a wynik postępowania prowadził poprzez uwzględnienie uprawnień wnioskodawców do pozbawienia uprawnień uczestnika postępowania. Jednakże w zakresie ustanowienia służebności drogi koniecznej obciążona pozostaje nieruchomości nabyta przez wnioskodawców. Należy zaznaczyć, iż postanowienie uprawomocniło się w przedmiocie nabycia własności w drodze zasiedzenia i co do ustanowienia służebności drogi koniecznej. W takiej sytuacji należało przyjąć, iż interesy uczestników tego postępowania pozostawały sprzeczne w obu zakresach rozstrzygnięcia i każdy z uczestników w równym stopniu odpowiada za wynik postępowania.

Powody zastosowania określonych zasad ponoszenia przez uczestników postępowania kosztów tego postępowania powinny zostać wyjaśnione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ zgodnie z treścią powołanych przepisów art. 520 § 2 i 3 k.p.c., odstępianie od zastosowania ogólnej reguły z art. 520 § 1 k.p.c. następuje, jeśli pozostaje adekwatne do wyniku postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r. I CZ 76/11, LEX). Sąd pierwszej instancji w tym zakresie przyjął, iż w interesie obu stron pozostawało ustalenie stanu prawnego nieruchomości.

Założenie, iż obie strony zainteresowane były w ustaleniu stanu prawnego nieruchomości pozostaje uzasadnione jednakże w tej sprawie trudno dopatrzeć się wspólnego celu, jaki chcieli osiągnąć wnioskodawcy i uczestnik postępowania. Odmienne niż np. w sprawach o zniesienie współwłasności (w których co do zasady celem pozostaje jej zniesienie), w sprawach o zasiedzenie celem jest nabycie uprawnień kosztem uprawnień innego uczestnika tego postępowania. Brak jest zatem podstaw do uznania, iż w realiach niniejszej sprawy wobec stanowisk procesowych wnioskodawców i uczestnika postępowania ich interesy nie pozostawały sprzeczne. Zasadnym pozostaje zatem obciążenie obowiązkiem poniesienia kosztów zarówno wnioskodawców jak i uczestnika postępowania po połowie stosownie do ich interesów jakie zostały uwzględnione w sprawie (nabycie własności w drodze zasiedzenia i ustanowienie służebności drogi koniecznej).

Wnioskodawcy ponieśli koszty postępowania w ogólnej kwocie 6.700 zł. Na koszty składa się opłata od pozwu – 2.000 zł (k: 1 akt), koszty wykonania opinii biegłego 3.500 zł (zaliczki 1.500 zł, k: 46 akt, 2.000 zł, k: 366 akt), koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.200 zł (na podstawie § 7 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu Dz.U.2013.490 j.t. stosowanych na podstawie § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U.2015.1804). Uczestnik postępowania poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.200 zł (na podstawie powołanego § 7 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).

Zasadnym pozostawało obciążenie kosztami poniesionymi przez każdego z uczestników, stosownie do wyniku tego postępowania w oparciu o treść art. 520 § 3 k.p.c. Po wzajemnym zniesieniu zasadnie poniesionych kosztów na dochodzenie stanowiska procesowego, które ostatecznie zostało uwzględnione w sprawie, do zapłaty na rzecz wnioskodawców pozostawał jedynie połowa opłaty od wniosku. Zaliczka na koszty postępowania w postaci opinii biegłego (w kwocie 3.500 zł) została rozliczona w pkt V, w którym uwzględnione zostały poniesione zaliczki w kontekście pozostałych do zapłaty kosztów sądowych.

O powyższych kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. i zaskarżone postanowienie w pkt IV na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 12 k.p.c. zostało zmienione a w części zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 12 k.p.c.

Na koszty oględzin wnioskodawcy uiszcili zaliczkę w kwocie 50 zł (k: 47 akt) i brak jest w aktach dowodu, by kwota ta była zaliczona na wydatki związane z wykonaniem oględzin (informacja, k: 324 akt). Kwota ta pozostaje do zwrotu (na podstawie 84 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Dz.U.2016.623 j.t.).

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2014r. przyznane zostało biegłemu E. K. wynagrodzenie w kwocie 1.020,73 zł, postanowieniem z dnia 13 lipca 2015r. przyznane zostało biegłemu E. K. wynagrodzenie w kwocie 5.464,77 zł. Zaliczki wniesione przez wnioskodawców w całości zostały przeznaczone na wynagrodzenie tego biegłego (w pozostałej części wynagrodzenie biegłego zostało wypłacone tymczasowo ze Skarbu Państwa). Postanowieniem z dnia 5 lutego 2016r. przyznane zostało biegłej M. K. wynagrodzenie w kwocie 1.080, 99 zł (wypłacone tymczasowo ze Skarbu Państwa). Postanowieniem z dnia 18 lutego 2016r. przyznane zostało biegłej M. K. wynagrodzenie w kwocie 304,04 zł (wypłacone tymczasowo ze Skarbu Państwa). Łącznie koszty wykonania opinii w sprawie wyniosły 7.870,53 zł.

Koszty wykonania opinii w części zostały opłacone z zaliczek wniesionych przez wnioskodawców - kwota 3.500 zł. Zaskarżone zostało postanowienie w pkt IV i V, natomiast w pkt VI (prawomocnym) uczestnik postępowania został już obciążony koniecznością uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwoty 2.160,26 zł. Do uiszczenia pozostają zatem dalsze koszty tymczasowo wydatkowane ze Skarbu Państwa w kwocie 2.210,27 zł (7.870,53 zł – 3.500 zł – 2.160,26 zł). Ogólnie koszty sądowe powinny zostać poniesione przez obie strony po połowie przy założeniu, iż zostały poniesione w równym stopniu na dowodzenie interesów stron, które zostały w całości uwzględnione w tym postępowaniu (tj. po 3.935,26 zł). Wnioskodawcy uiszcili już kwotę 3.500 zł – pozostała kwota 435,26 zł i do tej kwoty została obniżona kwota w zaskarżonym pkt. V postanowienia i ponadto dalszą kwotę 1.775 zł powinien uiszczyć na rzecz Skarbu Państwa uczestnik postępowania (3.935,26 zł - 2.160,26 zł) i tą kwotą został obciążony.

Mając powyższe na uwadze postanowienie w pkt. V podlegało zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 12 k.p.c. a w części zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 12 k.p.c.

Ponieważ kwota 50 zł podlega zwrotowi na w/w podstawie, nie mogła ona zostać zasądzona od uczestnika postępowania i w tym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zażalenie podlegało oddaleniu.

W postępowaniu zażaleniowym Wnioskodawcy ponieśli koszty zastępstwa procesowego w kwocie 300 zł (na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 10 ust 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U.2015.1804) oraz koszty opłaty od zażalenia w kwocie 90 zł. Uczestnik postępowania poniósł na w/w podstawie koszty zastępstwa procesowego w kwocie 300 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia została określona przez wnioskodawców na kwotę 8.911 zł, zażalenie zostało uwzględnione w ok. 30 %. Po wzajemnym skompensowaniu zasadnie poniesionych kosztów należało orzec

o wzajemnym zniesieniu tych kosztów pomiędzy wnioskodawcami i uczestnikiem postępowania w postępowaniu zażaleniowym (na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

(...)